

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Søg Search

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Nattehimme med pludseligt kviksølv – Georg Trakl SEBASTIAN I DRØMME

Af

[Victor Ovesen](#)

– 14. december 2015 Arkiveret i: [Anmeldelser](#), [Digte](#), [Skønlitteratur](#)

Hvert af Trakls digte tegner en verden, der er skøn og forpint. 100 år efter udgivelsen er Trakls hovedværk nok overgået i chokværdi, men ikke i hypnotisk summende mystik.

Citat

Ved Mosen

Vandreren i den sorte vind; svag hvisken i de tørre siv
I mosens stilhed. På den grå himmel
Følger et træk af vilde fugle;
Hen over de dystre vande.

Opstand. I den forfaldne hytte
Flagrer råddenskab op på sorte vinger;
Forkrøblede birke sukker i vinden.

Aften på den forladte kro. Overvåger på hjemvejen
Græssende kvægflokkes blide tungsind,
Et natligt syn: tudser dukker op af det sølvblanke vand.

Taler man om epicentre, rent kulturelt, er der ikke meget, der når Wien i start-1900'erne til sokkeholderne. Eksplosionen af musikalsk og billedkunstnerisk modernisme, videnskaben, Freuds revolutionerende ideer rumsterende i åndslevet – til gengæld også Hitlers unge år. Den vestlige kulturs kulmination og opbrud. Europa har aldrig kunnet stoppe mens legen var god.

Det var også i Wien, i avantgardemiljøet omkring tidsskriftet Der Brenner, at Georg Trakl havde sit forfattervirke. Hans digte udkom hovedsagligt stykvist i bladet og uden det store gennembrud til følge. Hans poetiske univers er indrettet med skumringsskygger, grelle forudelser og stille klagesang. Og i dén ensomhed tager mystiske skabninger og energier form.

Efter mødet med krigens chokerfaring indhentede digterens kokainvaner ham, han døde i 1914 af en dosis. SEBASTIAN I DRØMME udkom året efter, og har med tiden indtaget pladsen som hovedværk, ikke bare i Trakls forfatterskab, men i tysk ekspresionisme i det hele taget. I år har den altså 100 år på bagen, og Rosinante&Co. genudgiver den på dansk i Rolf Gjedsteds fortræffelige version.

Trakl dyrker ikke den formsprængende storbyekspresionisme, som vi herhjemme kom til at kende hos Broby-Johansen, Landt Momberg, og til dels Bønnelycke. Hans digte er i reglen rimende og metriske – men det er stadig det eksistentielle ubehag og den påtrængende dødsangst, der er på programmet.

I hvert digt etablerer han med få effektive midler, en verden: 'Stadig læner den hvide nat sig mod højen./ Hvor poplen rager op i sølvtoner./ Er stjerner og sten'. Det er gennemgående et formoderne univers – landevejskroen og skovbrynet, dammen og landsbykirkens klokker. Men hvor en romantiker ville bruge den til at *spejle* sin sjæls stemning, får naturen hos Trakl sit eget kriblende liv: 'Fjerne lovprisende hyrder. I de gamle sten/ Skuer tudsen ud af krystallklare øjne' eller 'stille sænkede det udsprungne grenværk sig over ham,/Valmuen fra skyens sølv'. Sammenhængene er dunkle, der er ingen enhed med naturen at vende tilbage til – 'Sjælen er en fremmed på jorden', hedder det.

Køb her

Fakta

- Forfatter: Georg Trakl
- Titel: SEBASTIAN I DRØMME
- Originaltitel: SEBASTIAN IM TRAUM
- Oversat af: Rolf Gjedsted
- Forord af: Rolf Gjedsted
- Sider: 88
- Pris: 224,-
- ISBN: 9788763841283

Køb bogen hos SAXO.com

Billeder

Naturen bliver også stedet, hvor det mystiske og destruktive træder frem. Alt det, der går i stykker i disse digte: Munde der 'brister som røde frugter', krystaller der splintrer og små dyr der stranguleres. Når udfaldene kommer, sker det i små fabler spundet i indestængt vrede:

'Bitter sne og måne! En rød ulv bliver kvalt af en engel. Dine ben skrider klirrende som blå is, og et smil fyldt med sorg og hovmod har forstenet dit ansigt.'

Det er da også fortrinsvis i bogens to prosalyriske tekster, Trakl tvinger tempoet og pulsen op. Her får billedsproget en slags mareridtlicens med et kreativt, om end utøjlet, gnistværk til følge: 'Ve søsterens øjne af sten, da hendes vanvid under måltidet sprang frem på broderens natmørkede pande'.

Alligevel er det centrale hos Trakl gerne dét, der sker rundt om sammenbruddet – sekundet det starter, eller stilheden der lægger sig i kølvandet. Det er i deres indre spænding, Trakls digte virkelig udskiller sig. De formidler et sug i nerverne, en rædsel installeret i det skønne: 'I den skumrende have lyder skridt og stilhed fra den døde dreng.' – dødserfaringen der klaustrofobisk kommer snigende.

Også arbejdet med farver er påfaldende hos Trakl. Fra de antydende efterårsnuancer på de 'høstlige elme' og 'rådne plataner' over grundfarverne, der på en måde fungerer som ledemotiver: En sygelig grøn, en sorgfuld blå, og ikke mindst den kropslige og fyldige purpur, der hele tiden dukker op og er med til insisterende at binde digtene sammen.

I sine gendigtninger har Gjedsted ladet metrikken være, og i stedet fokuseret på at få Trakls billedsprog til folde sig ud på papiret. Samtidig holdes formerne sammen på digtene af den *ikke alt for ligefremme* syntaks. Det er virkelig vellykket.

Genudgivelser er til for at reaktualisere et værk eller en forfatter i en ny kontekst – og her er det ikke kun 100-året for SEBASTIAN I DRØMME, der gør Trakl interessant. I og med at også den eksperimenterende lyrik i medierne er begyndt at få mere opmærksomhed end længe, er det oplagt at vende blikket mod de avantgardebevægelser, der har banet vejen for så meget at den poesi, vi ser i dag. Trakls digte står som grønne, sydende fakler langs vejen.

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

Synes godt om 10 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Digte](#).

- [Hvor mange måder er der at lide på? – Anders Abildgaard IBIS](#) · 22-06-2016
- [Biologisk ubalance – Glenn Christian VIBRIO](#) · 13-06-2016
- [Udvidet åbningstid – Peter Laugesen BREV TIL EN MALER](#) · 06-06-2016
- [Digteren som linjedanser – Pejk Malinovski DIGTERNE](#) · 20-05-2016
- [Industriel Iliade – Emil Bønnelycke SPARTANERNE + BERLIN + ROSA LUXEMBURG](#) · 17-05-2016

Læs også

- [Industriel Iliade – Emil Bønnelycke SPARTANERNE + BERLIN + ROSA LUXEMBURG](#) ·
- [Døde mennesker får gul hud – Rolf Sparre Johansson BEGRAVELSE](#) · 09-05-2016
- [Selv den omhyggeligste udviskning efterlader striber – Yiyun Li ET RUM STØRRE END ENSOMHEDEN](#) · 14-03-2016
- [Den dybe organiske uorden – Clarice Lispector ÁGUA VIVA](#) · 02-02-2016
- [Skøn sværmen – Ninette Larsen HYBRID](#) · 28-10-2014

Tags: [død](#), [ekspressionisme](#), [Georg Trakl](#), [Rolf Gjedsted](#)

Om Victor Ovesen

Victor er Cand.mag i Litteraturhistorie, med speciale i blandt andet naturdigtning. Født i Aalborg i 1987, og serielt ulykkeligt forelsket i guitarer han ikke har råd til.

[Skriv til Victor](#)

Ingen kommentarer

Vær den første til at kommentere på denne artikel!

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive offentliggjort. Krævede felter er markeret med *

Navn *

E-mail *

Websted

Ja, I må gerne sende mig nyhedsbrevet